כב א מיי׳ פי״ב מהל׳ יג סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ סי' רכו סט"ו: ית סיי רכז סטייו: ב מיי' פכ"ז מהל' מכירה הל' ה סמג עשין בג ב מייי . פב טוש"ע ח"מ סי' רכ ד טוש"ע שם סעיף ז:

לעזי רש"י

צינגל"ש [צינגל"א]. חבק (רצועת בטן של הסוס וכיו"ב). פוטרי"ל [פייטרי"ל].

רבינו גרשום (המשך) : ומרדעת דברי הכל מכורין ומשני ה״ה וכו״ והא קמ״ל דאע״ג דאמר לו חמור וכליו כומני ודיסקא לא קני. דלא לרכיבת אדם עומדין ולאו כליו ממש נינהו: מרכבתא אלא דרכיבת אשה. ששתי שוקיה מצד אחד לא חשיב שוקיה מצו הזוו לא ושיב רכיבה אלא משוי: איבעיא להו בעודן. על החמור בשעת מכירה אותו שק ודיסקא וכומני: מחלוקת. דרבנן ונחום דרבנן סברי . אע"ג דבשעת מכירה עודן הואיל דבשעת מכירה עודן . עליו זבין ליה: או דילמא . בשאין עודן עליו מחלוקת. ת״ש. דקתני סיפא דברייתא דחמור וכליו (דקתני) ובזמז שאמר לו הוא וכל מה שעליו דהיינו כשעודן עליו כולן מכורין אי מחלוקת דרבנן והכא אמאי כולן מכורין משום דפירש לו ואמר לו הוא וכל שעליו. הא סיפא דקתני שעליו. הא סיפא דקתני בזמן שאמר לו דיקא כרבנן דטעמא דאמר לו הא לא אמר לו לא. ואילו נחום סבירא ליה כיון דעודן עליו אע"ג דלא אמר ליה הוא וכל מה שעליו מכורין. אלא אי אמרת כשאין עודן עליו מחלוקת אבל בעודן עליו אע"ג דלא אמר ליה הוא וכל מה שעליו הרי אלו . דאמר הכי מכורין הא לא אמר לא הוי מכורין אע״ג דעודן עליו. מני לא רבנן מודו דכי עודן עליו אע״ג מודו דכי עודן עליו אע״ג דלא אמר דהוו מכורין. ומשני לעולם אימא לך . בשאין עודן עליו מחלוקת אבל בעודן עליו דברי הכל הוא מכורין. ודקא קשיא לך הא סיפא מני. אליבא . דמאן איצטרכא למתניא לעולם אליבא דרבנן. ולא . תימא בזמז שאמר הוא תימא בזמן שאמר הוא וכל מה שעליו דאי עודן עליו אע"ג דלא אמר הוי מכורין, אלא אימא בזמן שאמר הוא וכל מה שראוי להיות עליו דמשמע דבשעת מכירה אינן עליו דהשתא ודאי טעמא דאמר הוא וכל מה שראוי להיות עליו דמי כמו שישנן עליו והרי הן מכורין הא לא אמר לא: ת״ש ממתני׳ ר׳ יהודה לאז זו ש ממונני די יוודרו [אומר] פעמים מכורין וכו'. b) מאי לאו ר' יהודה טעמא דמכורין בשעוד עליו דהיינו חמורד זה בכליו. אלמא דבעודן עליו פליג נחום עליה דרבנן: לא ר' יהודה.

ה"ג וכ"ת ביטול מקק לרבנן לים להו. כלומר דאומאה ודאי אית ןבר תימא דרבנן בישול מקח לית דהו בו'. הוה מלי למיפרך מרישא דקתני אלו דברים שאין להם אונאה העבדים והקרקעות כו׳ מכלל דשאר דברים יש להן אונאה אלא משום דהוי מני לדחויי הא מני ר' יהודה היא: אבל בכדי שאין הדעת טועה [לא אימור] מתנה בו'. אומר ריצ"ם דליכא

למיפרך מהכא לרב דאמר בפרק ם האשה (קדושין דף מו: ושם) גבי מקדש אחותו אדם יודע שאין קדושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשם פקדון דהתם אין המעשה קיים כל עיקר א אבל הכא לענין למד המקח קיים ואין סברא שמעות הלמד לא יחזיר והמותר יחזיר ומיהו האי שינוייא לא שייך באיזהו נשך (ב"מ דף סג:) גבי האי מאן דיזיף פשיטי מחבריה ואשכח יתירתא אם בכדי שאין הדעת טועה לא לריך לאהדורי אימור במתנה יהבה ניהליה וי"ל דהתם ליכא למימר דפקדון הוא שאינו יודע שיחזור וימנה אותם ועוד אפילו יודע מסתמא כיון דלא הודיעו שהן יתירות אין דעתו לתבעו: אבל בשאין עודן עליו מודה לחו נחום חמדי. לרכנן ללא קנה והיינו דוקא בשק ודיסקיא וכומני אבל באוכף ומרדעת אפילו אין עודן עליו קנה דתכסיסי דחמור הווב וקני להו כל היכא דאיתנהוג ובקונט' לא פירש כן: או דלמא בשאין עליו מחלוקת. ה״נ הוה מני למימר או דלמא בין בזו ובין בזו לש ספרים שכתוב מחלוקת: בהן מאי לאו ר׳ יהודה טעמא דנחום קא מפרש לא ר' יהודה טעמא דנפשיה קאמר יוהכי פריך מאי לאו ר' יהודה שמע לנחום דלא מחלק בעודן עליו בין א"ל חמורך זה בין א"ל חמורך הוא אלא לעולם קנה בעודן עליו וא"ל ר' יהודה דיש הפרש א"נ מפרש ממש ולא פליגי:

להו דמן התורה היא דכתיב לא תונו (ויקרא כה) אבל ביטול מקח לית להו אלא סבירא להו יותר משתות כשתות עלמה דמי וקנה ומחזיר אונאה: והסנן. בפרק הזהב וב"מ נו:ן: ר' יהודה אומר המוכר ס"ם בהמה

ומרגלים אין להם דין אונאה ואמרו

לו כו'. ואמרי' בגמרא ושם נח:ו עד כמה לא

הוי אונאה אמר אמימר עד כדי

דמיהן דהיינו יתר משתות לא הוי

אונאה אליבא דרבי יהודה ואפילו

להחזיר אונאה אלא מחילה היא דעביד

איניש דובין להו ביוקר ומדקאמרי

ליה לא אמרו דאין להן אונאה אלא

אלו המנוין במשנתנו עבדים ושטרות

וקרקעות וטעמא יליף התם מקראי

אבל לכל מילי אית להו דין אונאה

וביטול מקח כך פירשו רבוחינו. ולא נהירא דהא לא שמעינן להו מהכא

דאית להו ביטול מקח ביתר משתות

אלא ש"מ דאיכא אונאה ולריך להחזיר

הדמים. ונראה בעיני לפרש כן ואי אין

הדמים ראיה לקנות בקר עם הלמד

אמאי מתקיימת מכירת הצמד לגמרי

שלא יחזיר לו זה כלום ללוקח מאונאתו

שכן משמע לשון המשנה מכר את

הלמד לא מכר את הבהר אבל מכירת

הלמד מכירה מעלייתה היה והמחי

לא מיבעיא דאונאתו היה לו להחזיר

אילו נתאנה שתות אלא אפילו ביטול

מקח ליהוי מן הדין דהא נתאנה יותר

משתות טובה. וכ״ת רבנן לית להו לה

החזרת אונאה בשתות ולא ביטול מהח

ביתר משתות אלא בכל ענין קנה ולא

יחזיר לו כלום שחין לנו לכופו בב"ד

לכך אם אינו רולה ללאת ידי שמים

והתכן אמרו לו לא אמרו אלא את אלו

אבל שאר דברים יש להן אונאה ולריך

להחזיר ואמאי אמרינן במתניתין אין

הדמים ראיה דמשמע שהמכירה

תתקיים לגמרי ולא יחזיר לו מוכר

ללוקח ממעותיו כלום והאי דחאמר

גמרא וכ"ת ביטול מקח לית להו לאו

דוקה דהוה הדין דמהונחת שתות

קפריך אלא משום דקפריך וליהוי ביטול מקח דרבותא קפריך מש״ה

קאמר נמי וכ״ת ביטול מקח כו׳:

ומשני מאי אין הדמים (ם. היינו

ביטול מקח שחין הדמים רחיה לקנות

וכי תימא ביטול מקח לרבנן לית להו ולא והתנן 6 רבי יהודה אומר המוכר ס"ת בהמה ומרגלית אין להן אונאה אמרו לו "לא אמרו אלא את אלו מאי אין דמים ראיה נמי דקתני דהוי בימול מקח ואיבעית אימא יכי אמור רבנן אונאה וביטול מקח בכדי שהדעת מועה אבל בכדי שאין הדעת מועה לא אימור מתנה יהב ליה: מתני יהמוכר את החמור לא מכר כליו נחום המדי אומר מכר כליו רבי יהודה אומר פעמים מכורין פעמים אינן מכורין כיצד היה חמור לפניו וכליו עליו ואמר לו מכור לי חמורך זה הרי כלין מכורין חמורך הוא אין כליו מכורין: גמ' אמר עולא ימחלוקת בשק ודיםקיא וכומני דתנא קמא סבר סתם חמור לרכוב האי ונחום המדי סבר סתם חמור למשאוי קאי האבל אוכף ומרדעת קילקלי וחבק ד"ה מכורין מיתיבי חמור וכליו אני מוכר לד ה"ז מכר את האוכף ואת המרדעת ואת הקילקלי ואת החבק אבל לא מכר שק ודיסקיא וכומני ובזמן שאמר לו היא וכל מה שעליה הרי כולן מכורין מעמא דא"ל חמור וכליו הוא דקני אוכף ומרדעת הא לא א"ל הכי לא 🐡 הוא הדין דאע"ג דלא אמר ליה חמור וכליו נמי אוכף ומרדעת מכורין והא קמ"ל דאע"ג דאמר ליה חמור וכליו שק ודיסקיא וכומני לא קני מאי כומני אמר רב פפא בר שמואל ימרכבתא דנשי איבעיא להו יבעודן עליו מחלוקת אבל בשאינן עליו מודה להו נחום המדי או דלמא בשאינן עליו מחלוקת אבל בעודן עליו מודו ליה רבנן לנחום ת"ש ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שעליו הרי כולן

מכורין אי אמרת בשלמא בעודן עליו מחלוקת הא מני רבגן היא אלא אי אמרת בשאין עודן עליו מחלוקת אבל בעודן עליו דברי הכל מכורין הא מני לעולם ים בשאין עודן עליו מחלוקת ורבנן היא ואימא ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שראוי להיות עליו תא שמע רבי יהודה אומר פעמים מכורין פעמים שאינן מכורין מאי לאו אמאי דקאמר תנא קמא קאי רבי יהודה לא רבי יהודה מלתא

את הבקר להתקיים המכר אלא לא מכר את הבקר ויבטל המקח משום אונאת יחר משחות: בכדי שהדעת טועה. וסבור בלבו שכך שוה כגון שוה ה' בז' או ו' בח' והלכך בטל מקח דמקח טעות הוא אבל בכדי שאין הדעת טועה כמתניתין דלמד ששוה פרוטה אין קונין אותו במנה או מאתים. ומסתברא כתירוץ אחרון וקמא שינויא דחיקא הוא: אימור מסנה כו'. יש לנו לומר דמתנה בעלמא הוא דיהיב ליה: באתבי' כליו. בגמרא מפרש להו: רצי יהודה אומר כו'. כולה מיפרשא בגמרא: חמורך זו. כמות שהיא עם כלים שעליה: חמורך היא. כלומר אם זו היא חמורך מכור אותה לי דהיינו כמוכר את החמור סתם. וסבירא ליה לרבי יהודה דאין כליו מכורין אפילו בעודן עליו: גבו׳ מחלוקת. דתנא קמא ונחום המדי בכלים העשויין למשוי החמור כגון שק ודיסקיא שעשוין יי ליטול בחוכו משאוי ולתח על החמור: **וכומני.** מרכבתא דנשי וכדלקמן וגם הוא ממין משאוי שהאשה יושבת כמשאוי דסתם חמור לרכיבת אנשים קאי: **דת"ק** סבר. חמור לרכיבת אדם עומד ולא למשאוי הלכך המוכר את החמור סתם לא מכר אותם כלים העשויין למשאוי אלא אותם כלים העשויים לרכיבה כגון אוכף ומרדעת. ונחום המדי סבר חמור למשאוי עומד וקנה כולן גם האוכף ומרדעת דלטעון משאוי על גבן עשויין: **אורף ומרדעם.** בין לרכיבה בין למשאוי: **חילקלי.** לינגל"ש לקשור האוכף בחבישת החמור: **חבק.** פוטרי"ל. ולרכי רכיבה הן: הא לא אמר ליה. חמור וכליו אלא סתם מכר לו את החמור לא קנה את האוכף ומרדעת. ואם איתא לדעולא הא מני לא רבנן ולא נחום המדי אלא ע"כ באוכף ובמרדעת פליגי והא ברייתא רבנן היא: לא הוא הדין כו'. ורבנן היא ולא נחום המדי דלנחום מיקנא קני נמי שק ודיסקיא וכומני: והא קמ"ל דאע"ג דאמר ליה המור וכליו. לא אהני האי ייתור לשון לטפויי שק ודיסקיא ולא קני להו כרבנן: בעודן עליו. הא שק ודיסקיא מחלוקת בעודן עליו בשעת מכירה אבל בשאין עודן עליו מודה להו נחום (ה) לרבנן דאין מכורין ואפילו אוכף ומרדעת נמי אין מכורין אם אינן עליו: או דלמא בשאין עודן עליו מחלוקה. ואפ"ה אוכף ומרדעת קנה: ס"ש ובומן שאמר לו הוא וכל מה שעליו הרי כולן מכורין. אפילו שק ודיסקיא וכומני ובע"כ בעודן עליו מיירי דהא קחני וכל מה שעליו ואפ״ה קתני רישא דאינן מכורין בכלל החמור עד דא״ל בהדיא וכל מה שעליו כדקתני סיפא: אי **אמרת בשלמא בעורן עליו** מחלוקם הא מני רבנן היא. דאמרי לא מכר את כליו אע"פ שעודן עליו: הא מני. לא נחום ולא רבנן דהא בעודן עליו מיירי ואפ"ה לא מכר מסתמא עד דא"ל בהדיא וכל מה שעליה. וכי היכי דפריך מסיפא ה"ל לפרוכי מרישא דקתני בהדיא לא מכר אלא משום דעיקר פירכיה ממה דקתני וכל מה שעליה דמשמע בעודן עליו מש"ה אלימא פרוכי מינה דסיפא: **מ"ש רבי יהודה אומר פעמים מכורין כו**י. ורבי יהודה בעודן עליו מיירי דהא קתני חמורך זו כליו מכורין דמשום דאמר זו דמשמע כמו שהיא טעונה מש״ה כליו מכורים. ואמאי דקאמר ח"ק קאי דשמעינהו דמיפלגי בעודן עליו למר מכר ולמר לא מכר ואתא איהו למימר פעמים מכורין כו' ולהכריע ביניהם אתא: מילתא

א) ב״מ נו:, ב) [בס״י לטעון], ג) [צ״ל האיש מקדש], ד) אולי צ״ל והכי פירושו,

הגהות הב"ח

 (ħ) גמ' לח ח"ל הכי לח לא
 הוח הדין: (ב) שם לעולם
 אימא לך נשחין עודן עליו:
 (ג) רשב"ם ד"ה ומשני וכו' סדמים ראיה היינו: (ד) ד"ה לרבנן:

מוסף תוספות

ן א. [ד]אם איתא דמתנה, הו״ל למימר ליה בפירוש, שהרי כיון שאין קנינו קניז, גם חבירו מרגיש בו. י ה. ומה כסות עינים היא זה ומה כסות עינים היא זה שאומר לשם קנין, א״ו לשם פקדון יהבינהו. מוס' מ״ד. ב. שאינו ראוי לא לרכיבה ולא למשאוי בלא דרכיבה ולא למשאוי בלא אוכף ומרדעת, והא דתנן מכר את הקרון לא מכר את הפרדות ואוקימנא לה בשאין אדוקין בו, אע"ג דקרון אינו ראוי לכלום בלא בהמה המושכת בו מ"מ הפרדות ראויות מ״מ הפרדות ראריות לרכיבה ולמשאוי בלא הקרון. רנינו יונה. ג. דמדקא סתים עולא ואמר אבל אוכף ומרדעת ד"ה מכורין ש"מ דאפי' אין עודן עליו מכורין. ר"ן,

רבינו גרשום ולא והתנן (ב"מ נו:) ר"
יהודה אומר אף המוכר
ס"ת. בדמים יקרים וכוי.
אמרו לו לא אמרן, דאין להם אונאה: אלא את אלו. העבדים והשטרות הקרקעות וההקדשות אבל בהמה ושאר מילי אמרו דיש להן אונאה ומתבטל המקח: ומשני מאי אין . הדמים ראיה. דקתני מתני הדמים ראיה. דקתני מתניי דודאי הוי בטול מקח הואיל שנתאנה. אבל אכתי להיכא דמכר את הצמד לא מכר את הבקר: ואי בעית אימא כי אמור רבנן אונאה ובטול מקח. הני מילי בכדי שהדעת טועה דהיינו כגון שתות דלא קים ליה לאינש אם נתאנה או לאו. אבל מתני׳ להיכא דמכר לו את הצמד במאתים ווז דאפ״ה לא מכר לו את הבקר ודאי אין הדעת טועה בכך דודאי ידעי ליה דלא שויא כולי האי ומתנה היא. ומאי דקאמר ויהיב מאתים יהיב הוא דקא יהיב ליה: פיסקא המוכר את החמור. סתם לא מכר את כליו: אמר עולא מחלוקת. דרכנן ונחום דמתני' כהני לים: בשק. שאוכל בו החמור: ודיסקא. אותו מרצוף שנושאין בו התבן לצורך אכילתו ומן עור עשוי: כומני. מפרש לקמן . . מרכבתא דנשים אוכף של . נשים דכל הני למשוי נינהו. נשים זכל זה למשף ניהה: דת"ק סבר דמש"ה לא מכר הני דסתם חמור לרכיבה עומד ולא למשוי ומש"ה לא מכר הני דלאו כלי רכיבה הן: למשוי עומד.
דותי נמי משוי נינהו: אבל
אוכף ומרדעת. היינו לבד
רלרכיבה עומד דברי הכל
אבי, רבנן מודי דמכורין;
ליקלי. פושל"א: טעמא
דמר, לועזין ציגל"א: אי
דמר זכר: מש"א: טעמא
המוכף ואת המרדעת הואיל
דמר וכליו אוכף ומרדעת הואיל
זמור וכליו אוכף ומרדעת רכיבה הן: למשוי עומד. איז מכוריז בסתמא וקשיא לעולא דאמר אבל אוכף